SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 233/03-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. decembra 2003 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. D. U., bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. I. P., Advokátska kancelária, B., vo veci porušenia jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom bývalého Obvodného súdu Bratislava 2 (teraz Okresného súdu Bratislava II) č. k. 12 C 129/93-95 z 12. júna 1996 a postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15 Co 38/01 z 13. marca 2001 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. D. U. o d m i e t a ako návrh podaný oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. júna 2003 doručená sťažnosť Ing. D. U., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. I. P., Advokátska kancelária, B., ktorou v spojení s podaním zo 7. júla 2003 (ďalej len „sťažnosť“) namietal porušenie jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46

ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru postupom v konaní a rozsudkom bývalého Obvodného súdu Bratislava 2 [teraz Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“)] č. k. 12 C 129/93-95 z 12. júna 1996 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) a postupom v konaní a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 15 Co 38/01 z 13. marca 2001 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ sťažnosť podal na poštu 13. júna 2003.

Sťažovateľ okrem vyslovenia porušenia označených práv (v sťažnosti uvedených v časti označenej ako „Návrh na rozhodnutie vo veci samej“) žiadal (v časti označenej ako „Návrh na rozhodnutie o procesných otázkach“), aby ústavný súd: „*1) dočasným opatrením uložil Okresnému súdu Bratislava 2 a jeho súdnemu exekútorovi Bc. K., aby sa zdržal úkonov v exekučnom konaní proti nehnuteľnému majetku sťažovateľa, ktoré by mu vyvolali nenapraviteľnú ujmu jeho stratou. 2) Prikázal Krajskému súdu v Bratislave, aby o odvolaní sťažovateľa, ktoré podal dňa 10. 6. 1997 proti rozsudku Okresného súdu Bratislava 2, neodkladne konal, rozhodnutie súdu 1 stupňa zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. 3) Prikázal Okresnému súdu Bratislava 2 v exekučnom konaní zrušiť exekučné poverenie z 24. 06. 1997 pre Bc. K. vykonať exekúciu majetku sťažovateľa a obnovil tak stav pred vydaním tohto rozhodnutia. 4) Priznal mi uplatnený nárok na náhradu trov konania pred Ústavným súdom (...). 5) Priznal mi podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky primerané finančné zadosťučinenie vo výške 400.000,- Sk (...).*“

Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že k namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru malo dôjsť rozsudkom okresného súdu č. k. 12 C 129/93-95 z 12. júna 1996, ktorým súd okrem iného uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 313 000 Sk, a uznesením krajského súdu sp. zn. 15 Co 38/01 z 13. marca 2001, ktorým bolo odvolanie sťažovateľa proti uvedenému rozsudku okresného súdu odmietnuté ako neskoro podané. Porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru sťažovateľ videl v tom, že o pojednávaní, na ktorom bolo vo veci

rozhodnuté, vôbec nevedel, pretože nebol na toto pojednávanie predvolaný, o rozsudku sa dozvedel iba náhodne a tento mu bol vydaný na základe jeho žiadosti až 2. júna 1997. Z príloh sťažnosti ďalej vyplýva, že sťažovateľ podal 10. júna 1997 proti napadnutému rozsudku odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd až 13. marca 2001. Sťažovateľ tvrdil, že postupom okresného súdu i krajského súdu, ktoré rozhodovali v jeho neprítomnosti, bolo porušené jeho právo na spravodlivý súdny proces, pretože nemal možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom. Sťažovateľ uviedol, že ani ďalšie justičné orgány, a to Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý uznesením sp. zn. 5 Cdo 125/02 z 28. novembra 2002 odmietol jeho dovolanie podané proti rozhodnutiu krajského súdu, a generálny prokurátor, na ktorého sa obrátil podnetom na podanie mimoriadneho dovolania, sa s obsahom podaní po vecnej stránke vôbec nezaoberali.

Pokiaľ ide o namietané porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn.12 C 129/93, resp. postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 38/01, sťažovateľ uviedol, že hoci podal odvolanie proti rozsudku súdu 10. júna 1997, tento súd nepredložil niekoľko rokov jeho odvolanie na rozhodnutie o ňom krajskému súdu. Z toho dôvodu o tomto odvolaní rozhodol krajský súd až 13. marca 2001, pričom toto rozhodnutie mu bolo doručené až 8. novembra 2001. Vo vzťahu ku krajskému súdu sťažovateľ uviedol, že „Aj odvolací súd tým, že mi neumožnil vyjadriť sa aspoň na verejnom zasadnutí k vykonávaným dôkazom o okolnostiach doručenia, ale najmä k odvolaniu vo veci samej odoprel mi právo na verejnom prerokovaní veci bez zbytočných prieťahov v konaní pred súdom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky“.

Uloženie povinností uvedených pod bodom 1 a 3 sťažnosti označenej ako „Návrh na rozhodnutie o procesných otázkach“ sťažovateľ odôvodňoval tým, že na základe napadnutého rozsudku okresného súdu vykonáva súdny exekútor v súčasnej dobe exekúciu na jeho majetok.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných prieťahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo (...) a v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo o inom zásahu dozvedieť.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu jednou zo zákonných podmienok pre prijatie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03). Inými slovami to znamená, že ak pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd zistí, že už uplynula lehota ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, nemôže sa už z tohto dôvodu na základe sťažnosti podanej podľa čl. 127 ústavy zaoberať opodstatnenosťou námietok o porušení základného práva zaručeného v ústave alebo v príslušnej medzinárodnej zmluve o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis I. ÚS 110/03).

Ústavný súd už judikoval, že v kontexte citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty pre včasnosť podania sťažnosti

(I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03). Obdobne to platí aj pre právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru (I. ÚS 122/03, I. ÚS 65/03, I. ÚS 34/03).

Na základe uvedeného sa lehota dvoch mesiacov na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, ktorou sa namieta porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru, počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o porušení tohto základného práva dozvedieť. Začiatok zákonnej lehoty je teda v prípade tohto práva vymedzený subjektívne podľa možnosti sťažovateľa dozvedieť sa o jeho porušení. Posúdenie tejto „možnosti“ je vždy individuálne vzhľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu. Ústavný súd pritom prihliada tak na účel tohto základného práva, ako aj na účel predmetnej zákonnej lehoty.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ktorého sa mal dopustiť okresný súd napadnutým rozsudkom a postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 129/93 a krajský súd ako odvolací súd napadnutým uznesením a postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 38/01. Napadnutý rozsudok okresného súdu bol zástupcovi sťažovateľa doručený v roku 1996 a priamo sťažovateľovi podľa jeho vlastného vyjadrenia bol doručený v roku 1997. Napadnuté uznesenie krajského súdu bolo zástupcovi sťažovateľa podľa jeho vlastného vyjadrenia doručené 8. novembra 2001.

Ústavný súd konštatuje, že proti napadnutému uzneseniu krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd ako dovolací súd uznesením sp. zn. 5 Cdo 125/02 z 28. novembra 2002 tak, že jeho dovolanie odmietol z dôvodu, že „smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je tento mimoriadny opravný prostriedok prípustný“, keď „odvolací súd správne hodnotil skutkové okolnosti pri posudzovaní zákonnosti postupu v doručovaní a jeho rozhodnutie je zákonné“. Najvyšší súd ďalej uviedol, že „Preto nemožno pripustiť dovolanie z dôvodov uvedených v dovolaní s odkazom na ustanovenie § 237 písm. f) O. s. p.“ a že najvyšší súd „nemohol preto dovolaniu žalovaného vyhovieť, lebo nebola mu súdom odňatá možnosť pred súdom

konať“. Z príloh pripojených k sťažnosti vyplýva, že toto uznesenie najvyššieho súdu bolo doručené právnemu zástupcovi sťažovateľa 20. februára 2003.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ sa o namietaných skutočnostiach týkajúcich sa postupu okresného súdu a krajského súdu a o ich napadnutých rozhodnutiach (rozsudku a uznesení) dozvedel v čase, keď mu tieto boli doručené (v roku 1997, 2001), resp. najneskôr v čase, keď bolo jeho právnemu zástupcovi doručené uznesenie najvyššieho súdu, t. j. 20. februára 2003. Predmetnú sťažnosť sťažovateľ ústavnému súdu podal až 13. júna 2003, t. j. v čase, keď už uplynula lehota ustanovená pre tento typ konania pred ústavným súdom. Ústavný súd pritom nezistil v obsahu sťažnosti sťažovateľa žiadnu skutočnosť alebo dôvod na to, aby zákonnú lehotu dvoch mesiacov počítal od neskoršieho dňa.

Z týchto dôvodov bolo potrebné predmetnú sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť ako návrh podaný oneskorene.

Treba poznamenať, že podnet na podanie mimoriadneho dovolania nemá na plynutie lehoty uvedenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde žiadny vplyv. Plynutie uvedenej lehoty nie je totiž závislé na snahe sťažovateľa využiť mimoriadne opravné prostriedky, ale na naplnení skutočností uvedených v ustanovení § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde (I. ÚS 209/03).

Vzhľadom na uvedené neprichádzalo do úvahy, aby ústavný súd podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodoval o návrhu sťažovateľa „na rozhodnutie o procesných otázkach“, pretože tieto otázky môžu prichádzať do úvahy len po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, resp. nie sú predmetom rozhodovania ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti (napr. I. ÚS 29/03).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2003